

ELÄVÄ KAINUU LEADER RY

VUOSIRAPORTTI 2018

1. STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN VUONNA 2018

1.1. Strategian tavoitteiden toteumatilanne

Elävä Kainuu LEADER on määritellyt strategiassaan tavoitteita ohjelman painopisteittäin, sekä strategiset tavoitteet (ABC) yritystoiminnalle, kylätoiminnalle sekä ympäristölle. Tämän lisäksi on ilmoitettu tavoitteet ohjelmakauden EU/kansallisille mittareille sekä valituille Leader-kohtaisille indikaattoreille. Tavoitteita seurataan virallisten päätösten mukaisesti, osa toteutumista saadaan päättyneille hankkeille toteutettavin kyselyin (kysely toteutetaan v 2019 aikana). Osa tiedoista saadaan suoraan hallituksen hankearvioinneista.

TAULUKKO 1. Keskeisimmät ”Kaveria ei jätetä” -strategian tavoitteet, mittarit ja virallisen päätöksen saaneiden hankkeiden mukainen tilanne 31.12.2018 (osa hankkeista vielä kesken).

Lähde: oma seuranta

Nuorten osallistuminen ja osallisuus Tavoite:	Nuoriin kohd. hankkeet: 20	Hankkeisiin osallistuvat nuoret (nuoret kohderyhmänä): 500	Analyyysiä tavoitteiden toteutumisesta
Toteuma 31.12.2018	21	yht. 660	Nuoriin kohdistuvia hankkeita on tuettu yli tavoitetason, myös osallistujamäärät hankkeisiin on ylitetty. Hyvänä esimerkkinä Launch Pad Rurales & Hatchery -hanke. Nuorten osallisuus on mukana kevään 2019 kyselyssä
Yhteistyön lisääntyminen Tavoite:	Yht.työtä sisältävät hankkeet: 50	Hakijalle uusia yht.työtahoja sisält. hankkeet: 20	
Toteuma 31.12.2018	48	15 (v 2017 tilanne)	80 % alueemme hankkeista toteutetaan laajalla yhteistyöllä. Uudet yhteistyötahot tarkistetaan päätyneiltä hankkeilta/yrityksiltä kyselyn yhteydessä keväällä 2019. Yhteistyö-tavoite ohjelmakaudelle on ylitetty. Hakijoita rohkaistaan "poikkiteollisuuden" suunnitteluvaiheessa ja ennakkoluulottomaan yhteistyöhön.
Innovatiivisuus Tavoite:	Uudet yritysideoita; uudet tai sovelletut toiminta- tai tuotantotavat; uudet tai jatkokehityttyt tuotteet ja/tai palvelut: 60 hanketta		
Toteuma 31.12.2018	35		Innovatiivisuus on yksi hallituksen valintakriteereistä. Innovatiivisen hankkeen tulee saada väh. 1,5 pistettä. Arvioidaan toteutuvan tavoitteen mukaisesti.

1.2. Strategian toteuttaminen ja rahoitetut hankkeet

- Yhteenveto rahoitetuista hankkeista ja toiminnasta strategian painopisteittäin

TAULUKKO 2. Ohjelmakaudella 2014 -2020 toimintaan sitoutunut rahoitus, tilanne 31.12.2018.

Lähde: Ruokaviraston laatima yhteenveto Leader-hankkeista.

Sidottu eu-osuus	1.126.845,-
Sidottu valtion osuus	1.054.405,-

Kuntaraha Leaderiltä hankkeille	335.267,-
Kuntien maksama suora tuki hankkeille	136.291,-
Muu julkinen tuki	10.154,-
Sidottu julkinen tuki yhteensä, tilanne 31.12.2018:	2.682.964,- (sis. toimintaraha)
Hankkeisiin ja yritystukiin sitoutunut yksityinen rahoitus (sis.talkoo):	1.226.206,- (31,3 %, sis. toimintaraha. Tavoite: 35 %)
Julkinen tuki + yksityinen rahoitus yht.	3.909,170
Vastikkeettoman eli talkootyön arvio (virallisen päätöksen saaneet hankkeet)	226.424,-

Voidaan arvioida, että 1/3 talkoosta tulee konetyöstä (45 e/h) ja 2/3 henkilötyöstä (15 e/h). Tällöin Elävä Kainuun alueen toimijat ovat sitoutuneet tekemään talkootyötä alueensa hyväksi runsaan 6 htv:n verran tällä ohjelmakaudella.

TAULUKKO 3: Myönnetyn Leader-rahoituksen (julkisen tuen) jakautuminen paikallisen kehittämisstrategian painopisteittäin (kumulatiivinen). Virallisen päätöksen mukainen tilanne/yritys- ja hanketuet. Mukana kehysiirtoin osallistuminen hankkeisiin (2 kpl). Ei sisällä toimintarahaa.

PAINOPISTE	2014 – 2017 toteutuma *)	2014-2020 tavoite	% (suluissa v. 2017 tilanne)	Tavoite %
VIHREÄ VOIMA	691.643,- (Y=13 + H=9)	712.250,-	32 (33 %)	25 %
SINISIÄ AJATUKSIA	933.744,- (Y=18 + H=17)	1.424.500,-	44 (40 %)	50 %
KÄSI-KYNKÄSSÄ	515.612,-** (Y=1 + H=14)	712.250,-	24 (27 %)	25 %
yhteensä	2.140.999,- (72 kpl)	2.849.000,-	100	100

(*) Y = tuettujen yritysten lukumäärä, H = rahoitettujen hankkeiden lukumäärä
(** sisältää kaksi kehysiirtoa, yht. 42.447,-)

- Toiminta Maaseuturahaston rahoituksella ELYn kautta ELY-keskuksen kiintiöstä: Yhdistyksellä ei ole ollut hankkeita, joita olisi rahoitettu suoraan ELY-keskuksesta.
- Toiminta rakennerahastojen ja meri- ja kalatalousrahaston rahoituksella

EKL:n koko toiminta-alue kuuluu ja voi hyödyntää Kainuun ja Koillismaan kalaleader -hanketta, jota hallinnoi Oulujärvi Leader ry. Ohjelmakaudella on myönnetty toiminta-alueemme kalastajille

tukea pieniin hankintoihin (Kalakipinä-tuki) yht. 1175 euroa, sekä suurempiin, kalastajien tai kalankasvattajien toimenpiteisiin (EMKR-tuki) yht. 238.701,00 euroa. EMKR-hankkeiden kokonaiskustannus oli yhteensä 985.410,00 euroa. Kala-aktivaattori on auttanut hakijoita aktiivisesti hakemusten laadinnassa.

Rakennerahastojen tukia EKL ei ole hakenut vuoden 2018 aikana. Hakijoita on ohjattu tarvittaessa varsinkin ESR-tukien hakemiseen.

- Toiminta muulla rahoituksella

Vuonna 2018 lanseerattiin kuntayhteistyönä nuorille suunnattu ROJEKTI-rahoitus -kokeilu. Toimintaa rahoitetaan ylikertyvällä kuntarahalla. Rahoituksen ohjeet löytyvät EKL:n kotisivulta: <http://www.kainuuleader.fi/rojeki>. Tavoitteena on kasvattaa nuorista uusia Leader-toimijoita, paikallisia kehittäjiä. Kaikki saapuneet hakemukset käsittelee Rojekti-ryhmä, jossa on nuorten edustaja jokaisesta Elävä Kainuu LEADER ry:n toiminta-alueen kunnasta. Rojekti-ryhmä tekee rahoitusesitykset Elävä Kainuu LEADER ry:n hallitukselle, joka tekee lopulliset päätökset. Hakemukset arvioidaan erillisten valintakriteerien mukaisesti Kyllä/Ei –periaatteella, minkä lisäksi sitä arvioidaan kokonaisuutena hakemuksessa ilmoitettujen tietojen ja mahdollisen visuaalisen aineiston perusteella. Rojekti-ryhmä voi perustellusta syystä esittää rahoitusta myös hakemuksesta poiketen. Vuodelle 2018 rahoitusta on myönnettävissä 15 000 euroa, jota rahoitettiin viisi hyväksyttyä toimenpidettä. Rojekti-tukea jaettiin v. 2018 yhteensä 2.758,44 euroa. Kuntien hyväksynnällä toimintaa jatketaan vuonna 2019.

- **Esimerkkejä hyvistä raportointivuonna rahoitetuista hankkeista**

Seuraavassa kohdassa kuvattavan teemahankkeen ohella laajavaikuttaisia hankkeita tuloksiltaan vuodelta 2018 ovat:

1. Vuokatin ratsastuskeskuksen perustaminen

Hankkeessa on parannettu tallin sekä talliympäristön turvallisuutta, toimivuutta ja viihtyvyyttä. Remontoinnin kohteita ovat koko laaja piha-alue Vuokatin matkailukeskuksen läheisyydessä; hevostarhat ja niiden pohjat sekä parkkialueet ja kulkuväylät. Tallissa hoidettu tallin ilmastointi kuntoon sekä purettu osittain luhistunut heinäkatos ja rakennettu uusi tilalle.

Elävä Kainuun investointituen (27.563 euroa, 35 %) ja yrittäjän omarahoituksen avulla Vuokatin ratsastuskoulu pystyy tarjoamaan ratsastus- ja hevosten täyshoitopalveluita ammattitaitoisesti sekä turvallisesti. Uuden, pitkän kokemuksen ja ammattitaidon omaavan omistajan myötä hevosten hyvinvointiin kiinnitetään paljon huomiota. Lisäpalveluina on hevosten ratsutus ja kilpailutoiminta. Alustavasti on neuvoteltu myös ratsastuslukion toiminnan käynnistämisestä. Talli työllistää 2 – 3 htv:n verran vuosittain, lähinnä nuoria naisia. www.vuokatinratsastuskoulu.fi

2. Kuhmon kaupungin hallinnoima Kuhmon koskien kartoitus- ja kunnostushanke

Kuhmon koskien kartoitus- ja kunnostushankkeen toimenpiteillä parannetaan koskien kalastoa, edistetään kalojen lisääntymistä sekä kunnostetaan koskia ja ympäröivää luontoa tavoitteena luonnon yleisen hyvinvoinnin parantaminen ja kalastus- ja luontomatkailukohteiden tekeminen entistä houkuttelevimmiksi. Kalaston elinvoiman parantuessa Kuhmon koskia voidaan markkinoida enemmän kalastusmatkailukohteina. Hankkeen toimenpiteinä ovat muun muassa koekalastus vapaavälinein, sähkökoekalastus sekä kohteiden kuvaaminen ja paikkatietojen luonti

ja päivittäminen. Koskien kunnostaminen suoritetaan muun muassa talkootyöllä, sekä käsin että koneellisesti. Kuhmossa on taannoin pilotoitu koskien kunnostusta, toiminta on saanut paljon palautetta ja kehittämisehdotuksia sekä paikallisilta asukkailta että kalastajilta. Saadun palautteen ja ohjauksen perusteella on muodostunut käsitys täsmäntävistä toimenpiteistä, joita laajamittaisempi koskien kunnostaminen edellyttäisi. Kuhmossa on koskia noin 200, joista isossa osassa vaelluskalasto on joko hävinnyt tai kalaston elinolosuhteet ovat vaarantuneet koskien perkausten ja muiden ihmisten toimien myötä. Tässä kehittämishankkeessa selvitetään potentiaalisimmat kunnostuskohteet, eli kohteet, joissa mahdolliset luonnonvaraiset ja luontaisesti lisääntyvät vaelluskalat esiintyvät. Lisäksi kartoitus tuottaa tietoa kalastusmatkailijoille heitä kiinnostavista kohteista.

Koskien kunnostushankkeessa tehdään laajaa yhteistyötä useiden tahojen, myös kyläyhdistysten kanssa. Hankkeessa tehtiin vuonna 2018 talkootyötä 680 tuntia (tavoite koko hankeajalle 901), hankkeeseen osallistui 25 organisaatiota ja tilaisuuksiin osallistui 150 henkeä, joista naisia 20. Hankkeen yksityisrahoitusta kerätään myös joukkorahoituksella myyden kiviä. Kalastusmatkailu osana luontomatkailua on iso mahdollisuus vesistörikkaalle Kainuulle ja varsinkin erämaisille alueille Kuhmossa, Hyrynsalmella ja Suomussalmella. Näiltä alueilta löytyy vielä rauhallisia paikkoja kalastajille. Naisten merkitys kalastusmatkailun kohderyhmänä kasvaa koko ajan yhtäläillä kuin metsästysmatkailussa.

- **Kuvaus teemahankkeista: Move it! Yhdistysten pienet liikuttavat ideat 2017 -teemahanke**

Teemahankkeessa toteutettiin vuosien 2017 – 2018 aikana 10 liikuntaa edistävää investointia, sekä Move it! -seminaari, jossa toteuttajat esittelivät omat hankkeensa.

Tavoitteena oli toteuttaa 15 yleishyödyllistä investointia, joiden avulla vahvistetaan ja uudistetaan maaseutualueiden liikunnallisia harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksia, lisätään eri ikäisten yhteistyötä, sekä lisätään maaseudulla sijaitsevien alueiden vetovoimaa asuin- ja lomanviettopaikkana. Hankkeessa toteutettiin 10 tavoitekuvauksen mukaista yhdistysten toimenpidettä. Toimenpiteiden osalta hanke toteutui 66 prosenttisesti tavoitteisiin nähden.

Hankkeen tavoitteena oli 5900 maaseutualueilla asuvaa hyötyjää. Hankkeen toteuttajille tehdyn kyselyn perusteella hyötyjiä oli 3800, joka on suhteessa toimenpidehakemusten määrään.

Vaikuttavuutta teemahankkeessa:

- Partio toiminnan käynnistäminen uudelleen Hyrynsalmella
- Uudet kaikkien käytössä olevat suunnistusalueet Hyrynsalmelle
- Ensimmäinen paljasjalkapolku Kuhmon Lentiiraan – ehkä koko Kainuuseen
- Liikuteltavat tanssilavaelementit Raatteen kylään
- Uudelleen käyttöön otettu, jo metsittynyt urheilukenttä varusteineen Lauvuksen kylälle Kuhmoon
- Monitoimikenttä ja frisbeegolf-rata Tipaskylälle Sotkamoon
- Sähköpyöriä ja rullasuksia Ristijärvelle – kaikille käyttöön tai kokeiltavaksi
- Pyhännänkylän kylätalosta Ristijärvellä monipuolinen liikunnallinen kyläkeskus (Beach volley- lentopallo, pesäpallo, yhteinen tulipaikka sekä latuhöylä latujen kunnostukseen).

Osallisuuden kasvattaminen: toimenpiteissä tehtiin yhteensä 829 tuntia vastikkeetonta työtä (tavoite 829).

- Leader-ryhmän rahoittamien hankkeiden yhteys valtakunnallisiin hankkeisiin ja koordinaatiohankkeisiin. Onko ryhmä rahoittanut meneillään olevien koordinaatiohankkeiden ja valtakunnallisten hankkeiden teemoihin liittyviä hankkeita? Paikallisten ja valtakunnallisten hankkeiden synergiaedut ja konkreettinen yhteistyö.

Tj on osallistunut valtakunnallisen maaseutumatkailua tukevan Rural Finland -hankkeen kokouksiin ja aktivoinut alueen yrityksiä liittymään hankkeen listoille, sekä viemään tietonsa hankkeessa tuotettuihin tietokantoihin. Maaseutumatkailuyrityksiä on tuettu (9 kpl) 31.12.2018 mennessä, sekä tuettu kahta yhteistyö-toimenpiteen hanketta, jotka myös ovat tukevat Rural Finland ja Visit Finland -verkostoja (mm uusi maaseutumatkailuyritys). Valtakunnalliseen Green Care tapahtumaan Vuokatissa 30-31.10. EKL osallistui omalla ständillä. Kainuu kuuluu Visit Finlandin LakeLand -alueeseen, ja kalastus- ja metsästysmatkailua tukevat hankkeet palvelevat myös valtakunnallista tarjontaa. Tj on osallistunut ENRD:n/mmm:n Smart Village -teemaan kommentoinnein.

1.3. Rahoitettujen hankkeiden vaikutukset

- Yhteenveto ja esimerkkejä päättyneiden hankkeiden vaikutuksista, peilaten strategian tavoitteisiin

TAULUKKO 4: Ohjelmakauden toteutumaa 31.12.2018 mennessä. Lähde: yritysten ja hankkeiden seurantatiedot Hyrrässä

Yritystuet: 32 kpl. Tavoite: 45 kpl	Yhteistyö-toimenpiteen hankkeet: (ent. elinkeinojen kehittämishankkeet) 2 kpl	Hanketuet: 38 kpl yleishyödyllistä kehittämis- tai investointihanketta
11 päättynyt 1 toiminta päättyi konkurssiin 1 perui jo myönnetyn tuen Työpaikkakehitys (tilanne päättyneiden hankkeiden tiedoista): 9 uutta työpaikkaa (tavoite 30) 4 säilytettyä työpaikkaa (tavoite 70)	1 yritysryhmähanke ja 1 elinkeinojen kehittämisshanke, joissa mukana 29 yritystä ja 28 muuta toimijaa. Kehitetty 108 uutta tuotetta/menetelmää. Synnytetty/kehitetty 21 uutta palvelua. Syntynyt 1 uusi yritys. Työllistävyys: 2,95 henkilötyövuoden verran hankkeiden aikana	38 yleishyödyllistä kehittämis- tai investointihanketta. Hankkeissa työllistetty n. 7 htv Hankkeiden tuloksena syntynyt 1,35 htv:tä ja 1 uusi yritys. Hankkeiden tuloksena on alkanut kaksi uutta yhdistystä: Kainuun Korpinaiset ry sekä Launch Pad Finland ry. Hankkeissa on tehty 59 ympäristöä parantavaa toimenpidettä (tavoite 35). Hankkeissa on rakennettu/ kunnostettu/varustettu 40 rakennusta/rakennelmaa (tavoite 70). Hankkeissa on laadittu tai päivitetty 14 suunnitelmaa (tavoite 70)

Yritystukien toteutumaa tulevat paranemaan lähelle tavoitettaan, koska ne raportoidaan vasta loppumaksun yhteydessä. Säilytettyjen työpaikkojen tavoite on haasteellinen, koska Leader tukee lähinnä aloittavia yhden tai kahden hengen yrityksiä. Jo toimivien yritysten investoinnit ovat

valitettavat vähäisiä toiminta-alueella, ja niistä suurin osa suuntautuu mm. yritysneuvojen toimesta ELY-keskukseen. Sekä hankkeita että yritysten toimenpiteitä päättyy suuri määrä vuoden 2019 aikana.

2. LEADER-RYHMÄN OMA TOIMINTA JA LAATUTYÖ

- Aktivointi-, viestintä-, koulutus- ja muut toimenpiteet strategian toteutumisen edistämiseksi (eriteltynä toimintarahalla ja muulla rahoituksella tehdyt toimet) v 2018 aikana:

2.1 Aktivointitoimenpiteet toimintarahalla 2018:

- toimistojen (Sotkamo + Suomussalmi) **henkilökohtaisessa neuvonnassa** (henk.koht. aktivointi/neuvonta, sähköposti, puhelin, skype) on ollut omien laskemien mukaan noin 120 sparrattavaa tai ideassa eteenpäin autettavaa asiakasta.
- **Tervan tien syttöpäivä** järjestettiin 4.10. tj:n aloitteesta kolmen leader-ryhmän (EKL, Oulujärvi Leader, Oulun Seudun Leader) yhteistyössä. Tavoitteena tällä aloitteella oli saada matkailutielle enemmän näkyvyyttä (tapahtumia, artikkeleita jne) ja tervaa markkinoinnissaan hyödyntäville tai tervatuotteita valmistaville yrittäjille lisää tuloa. Tilaisuuteen osallistui 25 henkeä Tervan tien varrelta. Vuoden 2019 puolella ensimmäinen aktivointitilaisuudesta alkunsa saanut hankehakemus on tulossa Leadereille.
- 8.11.Elyn ja Leaderien **yhteistyönä yritysryhmäinfo** hallinnoijille ja kehittäjille, jossa kerrottiin yritysryhmähankkeiden toteuttamisesta ja sen hyvistä puolista hallinnoijan näkökulmasta (57 osallistujaa). Heti edellisen tilaisuuden jälkeen **Lisäeuroja yritysryhmällä** tilaisuus yrittäjille (ja hallinnoijille), jossa annettiin tietoa yritysryhmähankkeista hyödynsaajien, yrittäjien näkökulmasta (yrittäjiä 36 ja hallinnoijia 27, yhteensä 64).
- **Vekkari-lehti** valmisteltiin ELY-Leader-yhteistyönä ja se jaettiin jokaiseen kainuulaiseen kotiin lokakuussa 2018. Lehti esittelee tuettuja yrityksiä sekä merkittäviä paikallisia hankkeita.
- **Some-aktivointia** tehtiin lähes päivittäin. Facebookissa Elävä Kainuun tiliä seuraa 378 ja Twitterissä 392 (yhteensä: 770).
- www.kainuuleader.fi -kotisivulle päivitetään rahoitetut hankkeet, kerrotaan uutisia hallituksen päätöksistä sekä muita pitkävaikutteisia uutisia. Näitä linkitetään myös somekanaviin.
- Strategiassa mainittu Kuhmo-päivä ("varmat päivät") otettiin käyttöön vuonna 2018. Kaupungintalolla on EKLlle varattu toimistohuone jokaisen kuukauden ensimmäisenä maanantaina. Lähipäivänä autetaan hankeasioissa, ja sparrataan mahdollisia uusia hakijoita.

2.2 Kuvaus ja arvio Leader-ryhmän omasta toiminnasta: mitkä ovat edellisen vuoden onnistumiset ja missä on parannettavaa? Esim: Missä määrin ja miten työ edisti toimintavuonna uudistumista, innovatiivisuutta ja oppimista? Millaisia uusia yhteistyön avauksia Leader-ryhmä teki ja missä määrin maaseudun kehittämistyöhön saatiin mukaan uusia tahoja ja ihmisiä? Missä määrin toiminnassa oli mukana ja saatiin mukaan uusia nuoria (alle 29-vuotaita)?

Oma arvio: Elävä Kainuu Leader on pienen toimintarahan, pienten resurssin Leader-ryhmä, jonka toiminta-alue on yksi Suomen suurimmista. Tästä huolimatta hanketoiminnassa on saatu paljon näkyvää aikaan; Onnistumisista ensimmäisenä on täysin uuden, alueelle räätälöidyn ROJEKTI-rahoituksen käyttöönotto (nuorille alle 29 vuotiaalle kohdistettu matalamman kynnyksen rahoitus ylijääneellä kuntarahalla). Onnistuminen on myös kuntien luottamus Leaderin toimintaan; toimintaryhmä esitti kunnille ylikertyvän kuntarahan käyttöä toiminnan pyörittämiseen toimintarahan loputtua arviolta vuoden 2021 lopulla ja kunnat suostuivat tähän, noin 90 000

euron varaukseen. Tämä mahdollistaa toiminnan ylläpitämisen/palvelun jatkumisen riittävällä tasolla yli todennäköisen ohjelmakausien katkoksen. Parannettavaa olisi ennakoinnissa; kunnille tehdyssä esityksessä toiminnan avustamisesta EKL lupasi aloittaa omasta puolestaan kulujen tehokkuurina vähittäiset lomautukset aikavälillä 9/2018 – 1/2020 (3 kk / työntekijä). Tämä on aiheuttanut työaikapulan ohjelmakauden vielä pyöriessä täysillä. Toimintarahat luvatut lisäkehitykset olisivat tässä tilanteessa todella tarpeen.

Nuorisolle suunnatut hankkeet ovat olleet toimintaryhmän seurannassa; tavoitteet on tältä osin saavutettu (21 hanketta). Alle 29 vuotiaita on osallistunut hyvin hankkeiden toteutukseen; esimerkkinä kaksi 4H:n hanketta, sekä paikalliset Woman the Hunter Kainuu – sekä Kuhmon koskihanke ovat tuoneet nuorille luonnonläheistä tekemistä.

EKL toteutti vuonna 2018 kolmea hanketta omasta rahoituskehiksestään: 1. Paikallinen Woman the Hunter Kainuu -hanke, 2. Kansainvälinen Woman the Hunter on Wheels and Wings -hanke sekä 2. Move It! Yhdistysten pienet liikuttavat teot -teemahanke. Omat hankkeet vaativat paljon työaikaa leader-ryhmältä, mikä pienessä ryhmässä on haasteellista jokapäiväisen hallinnollisen ja aktivointityön ohella.

Vuoden 2018 teema: 100 ja yksi digitekoa ei toteutunut halutulla tavalla, koska teeman olisi pitänyt näkyä paremmin ja houkuttelevammin alueella. Kainuun ohjelmaviestintähankkeen puute tuli tässäkin esille. Pieniä näyttöjä teemaan kuitenkin saatiin, kuten hallituksen videokokous, Videovisit videoasioinnin valmistelu/testaus, sekä Kajaanin ammattikorkeakoulun Korpikainuu goes Digi -hanke.

2.3 Kuvaus laatukäsikirjan toteuttamisesta, vertaisauditoinnista, oppimissuunnitelman toteuttamisesta, mahdollisista johdon katselmuksista, henkilöstön kehittämisestä ja käydyistä ELY-Leader-keskusteluista ja mahdollisista muista kehittämistoimista. Esim: Mitä kehitettävää ryhmän toiminnassa on tunnustettu? Mihin toimenpiteisiin on ryhdytty? Miten toiminta on kehittynyt ja mitä on opittu? Mihin seuraavaksi panostetaan?

- EKL kirjoittaa uutta toimintakäsikirjaa (toimintojen kuvausta), mutta työ on vielä kesken. Hallinnolliset asiat jäävät työajanpuutteen vuoksi roikkumaan; asiakastyö (strategian toteuttaminen) ei saa kärsiä työajanlyhennyksistä huolimatta. Itsearviointeja ei tehty vuonna 2018. Vertaisauditointi Koillismaa Leaderin kanssa tehtiin vuonna 2018: korjattavia toimenpiteitä tuli esille, joista tärkein on toimintakäsikirjan loppuunsaattaminen.

ELY-keskuksen kanssa käydään vuosittain sekä EKL-ELY-keskustelut että ELY-Kainuun Leader-ryhmät keskustelut (marras-joulukuussa tehty 2018). Hallituksen puheenjohtaja pitää vuosittain työntekijöiden kanssa kehityskeskustelut, mikä on hyväksi havaittu käytäntö.

3. LEADER-RYHMÄ ALUEENSA KEHITTÄJÄNÄ

3.1 Mitä muutoksia aluekehittämisen toimintaympäristössä ja verkostoissa on raportointivuonna tapahtunut? Miten Leader-ryhmän rooli alueella on raportointivuoden aikana kehittynyt?

- vuoden 2018 aikana EKL on otettu mukaan uusiin alueellisiin työryhmiin, joihin se on osallistunut resurssiensa puitteissa. Näitä työryhmiä ovat olleet maakuntaudistus- ja sotetyöpajat. Näihin työryhmiin osallistuminen on nähty tärkeäksi myös tulevan ohjelmakauden valmistelun kannalta.

- EKL on myös mukana ELYn yritysten kehittämissäryhmässä, sekä ProAgrian MKN:n hallinnoiman ProYrityshankkeen ohjausryhmässä. Tj on mukana Kainuun kulttuuriympäristötyöryhmässä, sekä Kainuun elintarvikealan kehittämisen työryhmässä.

3.2 Kuvaus aluekehittämisen kokonaisuudesta ja yhteistyöverkostoista alueella ja Leader-ryhmän osallistumisesta alueen kehittämiseen ja yhteistyöverkostoihin:

Kainuun aluekehittämisessä Kainuun Liitolla on suuri rooli; se myös rahoittaa tarvittaessa laajoja, koko aluetta kehittäviä hankkeita. Kainuun ETU Oy on kuntien rahoittama elinkeino-yhtiö, joka hallinnoi useita kansainvälisiä mutta myös Kainuun osaksi tai kokonaan kattavia hankkeita. Elinkeino-yhtiön rooli on ollut pienemässä kuntien vaikean taloudellisen tilanteen vuoksi; ne eivät voi tukea enää yhtiötä, jonka hankkeet eivät välttämättä kohdistu juuri heidän kuntansa elinvoiman lisäämiseen. Kainuun ELY-keskus ei rahoita kylille kohdistuvia hankkeita, se on sovittu tällä ohjelmakaudella Leader-tuella rahoitettavaksi toiminnaksi – ilman laajaa kylien kehittämistyötä koordinoivaa teemahanketta kylien kehittäminen on muuttunut pääosin yksittäisiksi kylätalojen investointihankkeiksi. Suomussalmen kunnan vuoden lopulla hakema Kyläluotsi-hanke on laajavaikutteisoin kylien kehittämishanke tällä ohjelmakaudella.

Yritysten kehittämisen verkosto toimii hyvin; alueella tiedetään hyvin toistemme roolit: ProYritysII Kainuu hanke auttaa aloittavia ja pieniä yrittäjiä/yrityksryhmiä laskelmissa, ELY/Leader-työnjako on selkeä.

3.3 Leader-ryhmän merkitys ja lisäarvo alueensa kehittäjänä perustuen ryhmän omaan arvioon.

Kyselyjä ja selvityksen EKL:n merkityksestä pyritään tekemään kevään 2019 aikana. Leader-ryhmän merkitys ja lisäarvo on pienten toimijoiden; aloittavien ja mikroyritysten tai yhdistysten mukana kulkeminen hanketiellä, auttaen prosessin eri vaiheissa. Usein myös ohjataan muiden luokse (esim. laskelmien tekemiseen ProYritysII-väen kanssa) tai selvitetään heille muita rahoitusmahdollisuuksia. Toisaalta EKL on myös alueensa asukkaiden ja toimijoiden puolesta puhuja monessa tilanteessa.

4. TAVOITTEET SEURAAVALLE VUODELLE

EKL tulee satsaamaan omalla toiminta-alueellaan yritysryhmähankkeisiin yhteistyössä ELY-keskuksen ja muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteena on myös ympäristöön liittyvien toimenpiteiden aktivointi, koska niiden jättämä on vielä todella iso. Toimenpiteet ovat mahdollisesti uuden teemahankkeen tai muun rahoituksen (kuntaraha?) avaaminen. Ympäristö-tema valmistaisi myös aluetta tulevaan ohjelmakauteen.

Toiminta-alueen työvoimapula on merkittävä muutos verrattuna ohjelmakauden alkuun, jolloin vielä puhuttiin työpulasta, työttömyydestä. Kaikki kehittämistahot miettivät tähän ratkaisuja. Leaderin mahdollisuudet tukea tätä työtä ovat vähäiset, mutta joitakin hankkeita siihen suuntaan on tulossa myös EKLille.

5. YHDISTYS JA SEN RESURSSIT

Elävä Kainuu Leader ry:n säännöt uudistettiin keväällä 2018 ja ne hyväksyttiin käyttöön vuosikokouksessa 15.5.2018. Hallitusvalintoihin uusia sääntöjä sovelletaan keväällä 2019 vuosikokouksessa. Yhdistyksessä on 73 maksavaa henkilöjäsentä ja 18 maksavaa yhteisöä.

Maksavan jäsenistön kasvattaminen ja pitäminen on haasteellista, jos yhdistyksellä ei ole antaa jäsenmaksuille muuta vastinetta kuin jäsentiedotteet. Yhteisöllisen paikallisen kehittämisen osaamista ja uskallusta tulee laajentaa – oma hanke on tähän mietinnässä. Hallituksen kokoonpano on ollut seuraava:

Asukasedustus:

Matti Pihlajamaa, Suomussalmi – varalla Anne Huotari Kuhmo

Leena Heikura-Tolonen, Hyrynsalmi – varalla Terhi Pitkänen, Hyrynsalmi

Kati Rita, Ristijärvi – varalla Jari Lindeman, Sotkamo

Yhteisöedustus:

Arto Tolonen (pj), Ristijärvi – varalla Eeva-Liisa Kemppainen, Hyrynsalmi

Antti Jokela, Kuhmo – varalla Helena Malinen, Kuhmo

Alpo Heikkinen (vara-pj), Suomussalmi – varalla Raija Heikkinen, Suomussalmi

Julkisen tahon edustajat:

Tarja Lukkari, Sotkamo – varalla Ella Mustakangas, Sotkamo

Taisto Keränen, Hyrynsalmi – varalla Sakari Seppänen, Sotkamo

Juhana Juntunen, Kuhmo – varalla Keijo Mulari, Suomussalmi

Hallitus kokoontui vuonna 2018 yht. 8 kertaa:

1/2018	21.2.2018	Hyrynsalmi, Vanha Asema
2/2018	23.-28.3.2018	Sähköpostikokous
3/2018	25.4.2018	Sotkamo, tsto
4/2018	7.6.2018	Suomussalmi, kunnantalo
5/2018	7.8.2018	Videokokous
6/2018	5.9.2018	Kuhmo, livantiiran kylätalo
7/2018	10.10.2018	Herkku-Sepät, Sotkamo
8/2018	28.11.2018	Hiisijärven kylätalo, Ristijärvi

Hallituksen osallistumisaktiivisuus-% oli varsinaisten jäsenten osalta 71 %, ja varajäsenten osallistuminen mukaan laskien 100 %. Hallitus teki puoltavan päätöksen 20 hakemukselle, hylkysi 7 hakemusta, jätti pöydälle (pyytäen lisätietoja) 6 hakemusta.

- Henkilöstö: EKL:ssä työskentelee täysipäiväisesti hankeneuvoja Paula Seppänen ja toiminnanjohtaja Pirjo Heikkinen, poislukien lomautusviikot, jotka pidetään vuorotellen.
- EKL:n taloustilanne: maksuvalmius on hyvä, mutta taloustilanne on haasteellinen sillä toimintaraha ei riitä kattamaan toiminnasta aiheutuvia kustannuksia koko ohjelmakaudelta. Varautuminen ohjelmakausien katkokseen on jo alkanut lomautuksin ja varmistamalla toimintaa kuntarahalla ohjelmakausien katkoksen ajan.

Sotkamossa 15.3.2019

Pirjo Heikkinen, toiminnanjohtaja